

ඕනෑම සාර්ථක ජීවිතයක ප්‍රධාන ලක්ෂණය වන්නේ කලට, වේලාවට සිය කටයුතු කිරීම යි. ගිහිගෙයින් නික්ම සසුනට ඇතුළත් ව පිළිවෙත් පුරන පැවිදි උතුමන්ලාගේ ජීවිතය ද වඩ වඩාත් සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා අතීතයේ පටන් දෛනික වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. දිනවර්ශාව යනු එය යි.

දිනවර්ශාවෙන් කෙරෙන්නේ පැවිදි ජීවිතය ක්‍රමවත් හැඩගැස්මකට යොමු කිරීම යි. එයින් බාහිර අරමුණු කරා ඇදී යන සිත පාලනය කර පැවිදි ජීවිතයේ අරමුණුවල ම රඳවා තබයි. එදිනෙදා වැඩකටයුතු පහසු කරව යි.

වර්තමානයේ කාලසටහන යනුවෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ මේ දිනවර්ශාව ම ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා දිනවර්ශාවකට, කාලසටහනකට අනුව දිනය වෙන් කරගෙන කටයුතු කර ඇති බව දක්නට ඇත. එය ද ආදර්ශයට ගෙන සෑම පැවිදි උතුමෙකු ම දිනවර්ශාව ඒ ආකාරයෙන් ම අනුගමනය කිරීමට උත්සාහවත් විය යුතු ය.

පුරාණ දිනවර්ශාව

සැදහැයෙන් සසුන් වන් කුල දරුවන් විසින් අරුණට පළමු ව දැනටි වළඳා, මළපෙත්මං හැමද නිමවා පැන් පෙරහා තබා විවේකස්ථානයක හිඳ සිල් බැලීමෙන් විවේක වත් සැපයීමෙන් තුන් පැයක් යවා, ගෙඩිය ගැසූ කලා 'සතං හතී සතං අසසා' යනාදීන් සිහි කරමින් දාගැප් මහාබෝයට එළඹූ වත් සපයා පිදිය හැකි වතක් ඇත පුදා 'ඉතිපි සො හගවා' යනාදීන් නව අරහාදී බුදු ගුණ සිහි කොට අන්‍යවිහිත නො වැ වැඳ එක විට මැ ආපුච්ඡා කොට ගෙන නැගී සිටැ පිළිවෙලින් පත්කඩ තබා වැඳ ගෙනැ ලිත බලා අවච්ඡායාව පොහෝ කළ දැවස බුධවජීය කිය ලූ කලැ

**“තසස පාසාදිකං හොති පතච්චර ධාරණං
පබ්බජ්ජා සඵලා තසස යසස සීලං සුනිමමලං”**

යනාදීන් සිහි කොටැ පාසිචුරු ධරවැ කමටහන් ගෙනැ ගමට වදනා කලැ ආවායඹී උපාධ්‍යායනට නුදුරු වැ නො ළං වැ ගොස් සිචුරු හඳනා තැනැ හැමැද පාත්‍රය මුදා දීලා කැටුවැ ගොස් ගමට වැදූ ස්ත්‍රී පුරුෂ ඇත්, අස්, රථ, පාබල සෙනඟ නොයෙක් දික් නො බලා සේබියාහි කී සෙයින් සිඟා ගෙනැ කැටුවැ නික්මැ පාත්‍රය හා සඟල සිචුර දෙ අතින් අල්වා ගෙනැ කමටහන් මෙනෙහි කරනුවන් විසින් වෙහෙරට අවුත් සිචුරු වස පිසැ තබා හිඳිනා අසුන් පනවා පත් සලා පා දොවා පැන් මලා දූහැටි දඬු එළවා දී තමාගෙ පාත්‍ර පයාඹීපන්නයෙන් අනුනට දන් දීලා කිසිවක් උන් නො ගතහොත් බත් සරලුවක් වත් දන් දීලා ඇසෙන සේ පස්විකා ගෙන සේබියාහි කී සෙයින් අහර කිස නිමවා, පිළිවෙලින් වැඩිමහලු තැන්ගේ පාත්‍ර සෝදා වත් සපයා බොජුන්හල හැමැද ගුරුන්ට වත් දක්වා, ඉක්බිති ගුරුන් හා බුදුන් වැඳූ ගෙන විවේකස්ථානයක හිඳූ අතීත පස්විකුම් පස් විකා සිල් බලා මෙන් කොටැ ගෙනැ පැයක් විතරකින් අඬ ගසා ලූ කලැ පොත කියවා පත ලියවා අසන පිරුවහන දෙය වනපොත් කොටැ විදුඹිනා ධුරයෙහි යෙදෙන්නවුන් විසින් වෙන වෙනමැ හිඳූ තමහට නියම පෙළ වන පොත් දීලා අසා ගෙන වේලා ඇතහොත් වනපොත් කොටැ ලා රැ වන්නට පැයක දී ගෙමළ හැමැන්ද යුතු.

වත් පැමිණියන් විසින් ගිනි එළවා පහන් පුදා බණ සලසා ආරාධනා කොටැ පයට පැන් එළවා පිළිවෙලින් හිඳූ බණ අසා පිරිත් බැණැ ගෙන, ගුරුන්ට වත් දක්වා විවාලමනා සැක ඇත විවාරාගෙනැ පුහුණුවන් ඇත පිරිවහා, සේබියා වතුපාරිශුද්ධිසීලය පිරිවහාගෙනැ තමන් සැතැපෙන ගෙහි වැඩිමහල්ලන් ඇත වත් සපයා වැඳූ අවකාශ ගෙන සැතැපෙන අස්නේ හිඳූ පස්විකා ගෙනැ සතර කමටහන් මෙනෙහි කොටැ අලුයම නැගෙමී යන සිතින් නිදොපගතව අලුයම නැගී පස්විකාගෙනැ සතර කමටහන් මෙනෙහි කොටැ රතන සූත්‍රයෙන් පිරිත් බැණැ මෙන් කොට ගෙනැ අරුණට පළමු වත්සැපයීමෙන් පළමු කී සෙයින් ම කරනුවන් විසින් දෙවේලෙහි සෙත් පිරිත් සංවේග වස්තු අට, අශුභ, මරණසති සිහිකරනුවන් විසින් එක්වත් දස ධම්ම සූත්‍රය මෙනෙහි කිරීමෙන් ඡන්දාදීන් අපායෙහි ගෙනැ හැරැ සිටවුවාක් මෙන් නො කොටැ ඔවුනොවුන්ගේ දුටු වරද කීමෙන් මෙන්තාවචිකමීය පුරා

“යො පන හික්කු ධම්මානු ධම්ම පටිපනෙනා විහරති සාමීච්චි පටිපනෙනා අනු ධම්මචාරී සො තථාගතං සකකරොති ගරු කරොති මානෙති පූජෙති පරමාය පූජාය පටිපතති පූජාය” යි වදාළ අවවාද සිත තබා ගෙන බුදුන් මෙසේ ප්‍රතිපත්ති පූජායෙන් පුදනුවන් විසින් මෙකී දිනවර්යාව කෙළේ ඇද්ද යි විචාළ කලා කළවුන් විසින් මුවෙන් නොබිණීමෙන් හා වුවමනා කිසි කටයුත්තකට කාරණා කියාලීමෙන් හා වැරද්දකට වැලි ලාස්සක් ගෙනහැර මලයෙහි ලා එක්වත් දිනවර්යාව පසස්නන් විසින් සබුන්මසරුන්ගේ සිවුරු ගෙන්තම් කිරීම් පාත්‍ර පිසීම් ආදී කුඳු මහත් කටයුත්තෙහි සමර්ථවැ ඉදිසින් ඇතිවැ වැඩිමහල්ලන්ට සුවච වැ මොළොක්වැ පාපිස්නා බිස්සක් සෙයින් මන් නැති වැ සතර පසයෙහි ලද දෙයකින් සතුටුවැ අල්පකෘතෘය ඇතිව පරිෂ්කාර දොළසකින් වඩා නො ගැන්මෙන් ස්වකීය පැවතුම් ඇතිවැ සන්හුන් ඉඳුරන් ඇති වැ මුහුකළ නුවණින් යුක්තවැ කායගචී වචීගචී නැති වැ කුලයා කෙරෙහි ද ගණයා කෙරෙහි ද නො ඇලී කුඩා වුවත් පාපයකුදු නො කොටැ මෙසේ ප්‍රතිපත්ති පූජායෙන් පුදනුවන් විසින් ලොචී ලොචිතුරා සැපත් සිද්ධ කට යුතුයි.

දින වර්යාවේ සරල අදහස

ශ්‍රද්ධාවෙන් සාසනයෙහි පැවිදි වූ කුල පුත්‍රයන් විසින් අරුණ නැගෙන්නට පෙර දත් මැද මුව දොවා මළ පියගැට පෙළ ආදිය හැමද නිම කොට පැන් පෙරා තබා විවේක තැනක හිදගෙන තමාගේ සිල් බිඳී ඇද්ද යි බැලීමෙන් අනතුරුව විවේකයෙන් තුන් පැයක් (ඉංග්‍රීසි පැය එකයි විනාඩි 12 ක්) ගත කොට ගෙඩිය ගැසූ කල

සනං හත්ථි සනං අසස සනං අසසන්ථි රථා
 සනං කකුඤ්ඤාසහසසානි ආමුත්තමණි කුණධලා
 එකසස පදවීතිහාරසස කලං නාගසති සොලසිං.

“ලක්ෂයක් ඇතුන් ද ලක්ෂයක් අශ්වයන් ද ලක්ෂයක් අශ්ව තරයන් (කොටඵවාට දාව උපන් අගනා අශ්වයන්) ද රථ ලක්ෂයක් රථ ද මිණිකොඩොල් අබරණින් සැරසුණු කන්‍යාවන් ලක්ෂයක් ද යමෙකුට ලැබුණත්, ඒවා ලැබීම බුදුන් වදින්නට යාමට තබන පියවරක සොළොස්වෙනි කලාවෙන් කලාවක් තරම් වත් නොවටී”

යනාදී දහම් සිහිකරමින් දාගැබ, මහාබෝධිය වෙත ඵලඹ, වතාවත් කොට පිදිය හැකි දෙයක් වේනම් පුදා, ඉතිපිසො භගවා යනාදී වශයෙන් නව අරහා දී බුදුගුණ සිහි කොට, අන් අතකට සිත යා නොදී වැඳගෙන සියල්ලන් එකටම අවසරගෙන නැගී සිට, අවච්ඡායාව හෙවත් ඵදින ඉර උදාව පමා වීම හෝ නොවීම ද (අවසන් වරට) පොහොය කළ දවස ද බුද්ධ වර්ෂය (මාස දින) ද ප්‍රකාශ කිරීමෙන් පසු :-

“යමෙකුගේ සීලය ඉතා පිරිසිදු නම් ඔහුගේ පා සිවුරු දූර්ම ආදී ඉරියවු ප්‍රසන්න ය. ඔහුගේ පැවිද්ද සඵල ය”

යනාදී දහම් සිහි කොට, පාත්‍රය හා තුන් සිවුරු දරාගෙන, පිඬු පිණිස යාමේ දී සිහි කළ යුතු කමටහනක් ලබා ගෙන, ගමට පිවිසෙන කල ආචාර්ය උපාධ්‍යායන් වහන්සේලාට ඉතා නුදුරින් ද නොලං ව ද ගොස්, ගමට පිවිසෙන්නට සිවුරු පොරවන තැන හැමද දී පාත්‍රය ද ඊටවිකයෙන් මුදා දී උන්වහන්සේලා සමඟම ගොස් ගමට පිවිස ස්ත්‍රීන් පුරුෂයන් ඇත් අස් රථ පාබල සෙනඟ ආදී නොයෙක් දේ දෙස නොබලා සේබියාවන්හි කී ආකාරයෙන් පිඬුසිඟා ගෙන, උන්වහන්සේලා සමඟ ම ගමෙන් නික්ම පාත්‍රය හා දෙපට සිවුර දෙ අතින් අල්ලාගෙන කමටහන් මෙනෙහි කරමින් වෙහෙරට පැමිණ, සිවුරු දණ්ඩ පිස එහි සිවුරු තබා, වැඩ හිඳිනා අසුන් පනවා දූවිලි පිසලා, පා සොදාගෙන දිය බඳුන සහ දූහැටි දඬු ගුරුන්ට සපයා දී තමාගේ පාත්‍රයට ලැබුණු දෙයින් අනුනටත් දන් දීලා ඔවුන් කිසිවක් නොගත හොත් බත් හැන්දක් වත් දන් දීලා ඇසෙන සේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට සේබියාවල කී ආකාරයෙන් අහර කිස නිමවා පිළිවලින් වැඩි මහලු ඇත්තන්ගේ පාත්‍ර සේදීම් ආදී වතාවත් කොට දන් හල හැම ද ගුරුවරුන්ගේ ද වතාවත් කොට අනතුරුව ගුරුවරුන් සමඟ ම බුදුන් වැඳ ගෙන විවේකස්ථානයක හිඳ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාකොට සිල් බිඳී ඇද්දැයි බලා මෙත් වඩා, පැයකින් පමණ අඬගැසූ කල ගුරුන් වෙත ගොස් කියවන පොත් කියවා ලියන පත් ලියවා අසන පාඩම් කරන දේ වන පොත් කොට - විදර්ශනා ධුරයෙහි හික්මෙන ඇත්තන් නම් වෙන වෙනම හිඳගෙන තමහට නියමිත පෙළ දහම් පාඩම් දීලා පාඩම් අසාගෙන වේලාව තිබේනම් ඒවා වන පොත් කොට - රැ වන්නට පැයකට පෙර ගෙ මළ හැමදිය යුතු ය.

ඒ ඒ වත් නියමිත අය විසින් ගිනි දල්වා ගෙන අවුත් පහන් පූජා කොට, බණ දෙසුමට අවශ්‍ය දේ පිළියෙල කොට බණ දෙසන ඇත්තන්ට ආරාධනා කොට පා දෙවීමට පැත් සපයා වැඩි මහලු පිළිවෙලින් පෙළට හිඳගෙන බණ අසා, පිරිත් කියාගෙන, ගුරුවරුන්ට අවශ්‍ය වතාවත් කොට සැක සහිත කරුණු ඇතොත් විමසා දැනගෙන, මතකයෙන් ප්‍රගුණකරන්නට තිබෙන දේ හඬනගා පාඩම් කියා සේබියා සහ චතුපාර්ශ්‍රද්ධි ශීලය ද පාඩම් කියා, තමන් සැතපෙන ආවාසයෙහි වැඩිමහලු ඇත්තන් ඇතොත් වතාවත් කොට වැඳ අවසර ගෙන සැතපෙන අසුනේ හිඳ ගෙන අතීත ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට සතර කමටහන් මෙනෙහි කොට අලුයම පිබිඳෙමි යන සිතීන් නින්දට යා යුත්තේ ය.

අලුයම නැගිට නැවත ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට සතර කමටහන් මෙනෙහි කොට රතන සූත්‍රයෙන් පිරිත් කියා ගෙන මෙත් වඩා, අරුණ නැගන්නට පෙර පළමු කී ආකාරයෙන් ම වතාවත් කළ යුතුය. ඔවුන් විසින් උදේ සවස යන දෙවෙලෙහි ම කරණියමෙන් සූත්‍රය, සංවේග වස්තු අට, අසුභානුස්සතිය, මරණානුස්සතිය සිහිකරන අතර ම සියලු දෙනා එක්ව දසධම්ම සූත්‍රය මෙනෙහි කළ යුතු ය. එසේ ම ඡන්දාදියෙන් අගතියට වැටී, වරද කරන්නන් අපායට යන්නට ඉඩ හැර නොසිට, ඔවුනොවුන්ගේ දුටු වරද දැක්වීමෙන් මෙන්තා වවී කර්මය පුරන්නේ ය.

“යම් භික්ෂුවක් ධර්මයට අනුව පිළිපදිමින් ඔවුනොවුන්ගේ වත් පිළිවෙත් සපුරමින් සුභද ව ධර්මානුකූල ව හැසිරේ නම් උන්වහන්සේ එමගින් බුදුරජාණන්වහන්සේට උතුම් ම පූජාව වන ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් සත්කාර කළා වන්නේ ය, ගරු කළා වන්නේ ය, වැදුම් පිදුම් කළා වන්නේ ය” යි වදාළ අවවාද සිත තබාගෙන මෙසේ ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් බුදුන් පුදන්නන් විය යුතු ය. ගුරුවරුන් ඔවුන්ගෙන් මෙකී දින වරියා ව නිසි පරිදි ඉටු කළේ දැයි විමසූ විට ඉටු කළ ඇත්තන් විසින් නිහඬව සිටීම ද කෙනෙකුට කියයුතු දෙයක් වේ නම් එය පැවසී ම ද කළ යුතු අතර වැරැද්දක් සිදුවීනම් ඊට දඬුවම් ලෙස වැලි ලාස්සක් ගෙනවුත් මඵවෙහි දැමිය යුතු ය. මේ දින වරියාවට එකාමෙන් ගරුකරන සියල්ලන් විසින්, එකට මහණ දම් පුරන ඇත්තන්ගේ සිවුරු මැසීම් පාත්‍රා පිසීම් ආදී ලොකු කුඩා සෑම කටයුත්තෙහි දක්ෂ විය යුතුය. එඩිතර සිත් ඇතිව වැඩි මහල්ලන්ට කීකරුව මෘදු මොලොක් සිත් ඇතිව පාපිස්නා බිස්සක් මෙන් මානායෙන් තොර විය යුතු ය. සිවු පස අතුරෙන් ලද දෙයකින්

සතුටුව වැඩි වැඩ නැතිව පිරිසර දොළහකට වඩා පාවිච්චියට නොගෙන තමන්ගේ අල්පේව්ෂ රැක ගෙන යුතුව සන්සුන් ඉඳුරන් ඇතිව මෝරාගිය නුවණින් යුතුව කයින් හෝ වචනයෙන් උඩගුකම් නැතිව, ගිහි පවුල් සමග හෝ කණ්ඩායම් පිරිස් සමග ඇලීම් ගැලීම් වලින් තොරව, කුඩා පාපයක් වත් නොකොට මෙසේ ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් පුදමින් ක්‍රියා කොට දෙවි මිනිස් යන ලෞකික සැප හා නිවන නැමැති ලෝකෝත්තර සැපත් සිද්ධ කරගත යුත්තේ ය.

ක්‍රියාකාරකම 27.1

පුරාණ දිනවරියාවේ සඳහන් පැවිදි උතුමෙකුගේ දෛනික වර්යා පිළිවෙල අංක යටතේ ලේඛනගත කරන්න.

උදා :- හිරු උදාවට පෙර අවදි වී දැහැටි වැළඳීම.

ක්‍රියාකාරකම 27.2

පුරාණ දින වරියාවේ එන අපට නුපුරුදු විශේෂ දේ පිළිබඳ ලැයිස්තුවක් පිළියෙල කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 27.3

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දිනවරියාව සැකසී තිබූ ආකාර පොත පත ඇසුරෙන් සොයා සටහනක් පිළියෙල කරන්න.